

ovác. Ker je na svetu čez 1000 milijonov ljudi, tedaj pride na vsakega človeka pol ovce.

Nova knjiga o slovanstvu.

* *Les Nationalités Slaves* („Slovanske narodnosti“), spisal Korczak-Branicki (poljski grof, francoski državlján). Devet pisem jezuitu Gagarinu (nekdanjemu ruskemu plemenitažu in diplomatu). Pariz, 1879. 399 strani. Tako se zove knjiga, ki je nedavno „Novicam“ došla iz Pariza.

To na mnogo strani zanimivo delo odmerja vsem Slovanom skupaj le prvih 72 strani, a drugih 327 strani kaže bolj ali manj sovražno narisane slike o Rusih in Nemcih iz politične in verske zgodovine in sedanjosti Poljske in Ruske, tako, da je človeku težavno spoznati, čemu je knjigi naslov: „*Les Nationalités Slaves*“.

A navzlic vsemu temu veje v omenjenem delu gorak slovansk idejalizem, kateri, ne jemajoč ozir na realizem, prorokuje, da se ima skoraj pridružiti nemška Avstrija véliki nemški državi Hohencolernski, in nam obeta, da bode temu združenju neizogibna posledica revizija političnega zemljevida Evrope, in na podlagi civilizacije in avtonomije narodnosti vsemu sad federacija evropskih držav med seboj.

Pri tej reviziji evropskega zemljevida ima poleg vseh drugih narodov slovanski v različnih svojih odraslih najti popolno pozornost in biti zadovoljen, in sicer tem načinom, da se ustanovi slovanska pentarhija, katero si jo misli poljski pisatelj tako-le: 1. Česko in Moravsko, 2. Poljsko, 3. Rusinsko, 4. Rusko, 5. Srbsko s Hrvatsko, Kranjsko, Istro, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino, Črnogoro in Bolgarijo.

Ker človeku na tem svetu ni dano najti pravednosti in popolnosti, zato si je od nekdanj stvarjal vzore, nebesa v svojih domišljetinah. Ravno takó je stvaril grof Branicki slovansk vzor (zmoto nazivajo nemški realisti vzor), v katerega naj Slovani zaupljivo povzdigajo svoje oči. Ta neprestana stvaritev vzorov je dala nemškim realistom povod, da so izrekli: „Zmota (vzor) je človeku potreba, kateri se ne odpove po nikaki ceni.“ Se li ne ziblje tudi naš poljski rodni brat v taki zmoti? Je li res možno in verjetno, da v boju na življenje in smrt med Rusi, Italijani in Francozi od jedne strani (kajti alijanco Rusije s Francijo hvali po-francozeni Branicki kot jedini zdravilni pripomoček) med Nemci, Angleži, Madjari, Turci, Arabi, Grki, Rumuni in Albanezi pa na drugi stranič lovekoljubje zmaga kruto, nikakih oziróv poznaajoč natvoro in da potem zasije zlata dôba ljubezni in pravednosti?

Komur ni moči živeti brez zmote, naj se vdá tej prevari. Mi za kaj tacega nimamo potrebne fantazije.

A kar je nam Slovanom po Kranjskem in Primorskem hvaležno pripoznati, je to, da grof Branicki takoj na prvih straneh svojega dela odločno protestuje zahtevi Italijanov, kateri želé prisvojiti Italiji Trst in Pulj in deželo do juliških alp, po tem taktu velik kos idejalne Slovenije, kakor tudi vso Istro. Ako je tudi istinito, kar poroča pisatelj o pogrešani solidarnosti Slovanov iz minolih časov, vendar ni manj istinito, da se solidarnost, to jednakočasno tripanje vseh slovanskih arc, vselej javi, kedar preti kateremu slovanskemu rodu nova nevarnost od te ali one strani. Najboljši dokaz o tem je protest uže mnogo let v Parizu bivajočega Poljaka Branickega proti zgoraj omenjenemu kazni vrednemu napadu razvajenih, nenasitljivih Italijanov.

Grof Branicki gotovo ni prezrl, da dobroznani italijanski filolog Gubernatis njega knjigo strogo kritikuje in sicer v znanstvenem glasilu „Nuova Antologia“

(dne 15. septembra), katera izhaja v Rimu. Ta mili, vsega spoštovanja vredni italijanski pisatelj stoji odločno v taboru Rusov, hvali njih veliko družnost, pri-srčnost in ljubeznjivost in jih sijajno brani napadov Poljakov. Al nasprotno zviti Italijan preskoči oni del knjige Branickega, kateri poroča o Trstu in Istri ter hudó prijemlje Nemce, ker igrajo v Primorji in Dalmaciji gospodarje, če tudi tam živi kakih dve sto tisoč Italijanov, a Slovanov ne omenja niti z jedno besedico, kakor bi ne hotel čuti, da od Maribora (rojstvenega mesta slavnemu zmagalcu Tegethoffu) in Temišvara, nepretrgano do Čevdata, Trsta, Pulja in Bara od skoraj predzgodovinske dôbe stanuje na milijone Slo-venov in Srbo-Hrvatov, kateri se ne bodo nikdar odpo-vedali primorskemu obrežju.

To potezanje Italijanov za Ruse nam južnim Slovanom ne sme biti malo važno, kajti spominja nas ob enem živahnosti, s katero je nekoč Bismark v svojem velikem govoru o Poljaci v pruskem deželnem zboru branil Rusijo napadov Poljakov. Vidi se, da potreba zveze Nemcev z Italijani jih sili učiti se ruske zgodovine in zagovarjati Ruse.

So li Rusi Italijanom res obljubili, da, ako pride do evropskega požiga, žrtvujejo Slované v Kranjski in Primorski tako, kakor je nekdanj žrtvovala Italija Nizzo in Savojsko? Potem je prav, da to pot stojé vsi Nemci na naši strani in nam pomagajo braniti se Italijanom, kakor smo jih branili često tudi mi Francozov in na-pósled Dancev. Ako tudi so še nasprotja med Slovani in Nemci, v tem so gotovo vsi edini, da hoté združeno to pomorsko okrožje braniti do zadnje kaplje krvi proti nesramni požeruhnosti Italijanov.

Naj dakle Slovani nikoli ne zabijo, da je v okviru habsburške monarhije „tržaško vprašanje“ pred vsem vprašanje slovensko, kajti ako izgubi monarhija Trst, izgubi ob enem tudi malo ne polovico slovenskega ljudstva. V habsburški monarhiji ima Sloven pravo, na narodnem polji ostati Sloven, a pod Italijo bi moral na političnem in narodnem polji Slovan biti Italijan.

Druge zanimive obile vsebine dela Branickega nam tu ni moči razpravljati, a knjigo to toplo priporo-čamo vsem prijateljem etnografskih in zgodovinskih studij; toda zamolčati nam ni moči, da grof Branicki pripisuje propast Poljske največ vplivu jezuitov!

Naposled nam je še prositi grofa Branickega, da, kakor on dolží etimologijo krivo premnogih etno-grafskih zmot, naj bi se tudi politične kemije ne držal preveč enostransko. Čiste nemešane krvi sploh nismo Evropci, niti Rusi, niti Poljaci, niti Francozi, niti Nemci, zato ni treba se nikomur ponašati s tem, kajti antropo-logija učí, da ravno mešanje krvi ima najlepše vspehe. Zatorej bi sedaj vsem ljudem, zlasti še Poljakom in Rusom, priporočali „mir in ljubezen“, in s tem se po-slavljamó od ljubeznjivega grofa Branickega.

Trst, oktobra meseca 1879.

Politične stvari.

Govor grofa Hohenwarta

o adresni debati.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Adresna debata o začetku nove sesije, zlasti v no-vovoljenem zboru je pravilno tisti trenutek, v katerem različne stranke razodenejo svoje programe. To se je v tej zdaj dokončani adresni debati v polni meri zgo-